

Buddhism

Přehled základních údajů

- název od Buddha - v sanskrtu *Probuzený*, buddhisté mluví o *Buddha dharma* (dharma – zákon, to, co věci drží pohromadě)
- společné kořeny s dnešním hinduismem, převzetí některých základních myšlenek, *sansára* – plynutí života a životů v linii karma – následky, praxe vedoucí k osvobození

Buddhův život

- 560 př. n. l. předpokládané narození v rodině vladaře v sídle Lumbini, blízko města Kapilavastu (dnes Nepál), kde vyrůstal; Gautama z rodu Šakjů
- předpovězena dvojí možná životní cesta velkého vladaře nebo toho, kdo pomůže cítícím bytostem osvobodit se ze strasti, rodiče si přejí první cestu, chrání ho před poznáním utrpení, ožení se a zplodí potomka
- pozná utrpení, probudí se v něm milosrdenství a vydá se hledat osvobození

Buddhův život - pokračování

- se skupinou šesti asketů medituje, dojde k hluboké koncentraci, ale nenalezne vysvobození a své společníky opouští
- dochází k prozření při meditaci pod stromem v lokalitě zvané dnes *Bódhgája* (Háj probuzení), stává se *Buddhou* (Probuzeným)
- pronáší první rozpravu ve Varánasí, roztáčí *Kolo Dharmy*, získává první následovníky, vzniká *Sangha*.
- 480 př. n. l. (ve věku 80. let) umírá

Indie a Buddha

- před Gautamovým narozením smíšení dvou kultur, vznik védské literatury
- V Gautamově době vznikají upanišady
- podle Karla Jasperse „axiální epocha“
- možné uplatnění kuhnovské koncepce paradigmat

Významné etapy raného buddhismu

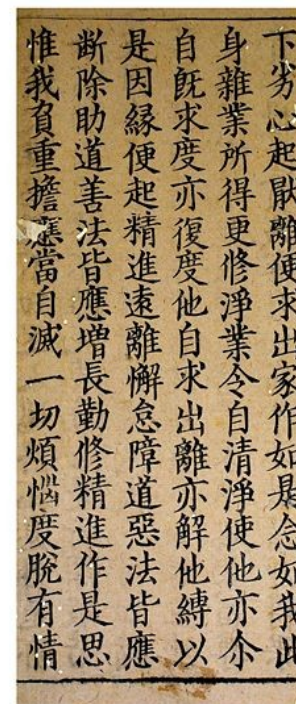
- v raném buddhismu nebyl Buddha zobrazován – stopy nohou a Kolo dharmy
- Sangha se shromažďovala na tzv. koncilech
- první buddhistická říše, maurjská říše za krále Ašóky (vládl 273 – 232)

Buddhistické posvátné texty I.

- 1. stol. před n. l. první texty v jazyce *pálí*, zvané podle toho též *pálijský kánon*. Sebrány do sbírky zvané *Tipitakam – Tři koše*
- *Vinája pitaka* – Koš mnišské kázně
- *Sutta pitaka* – Koš rozprav
- *Abhidhamma pitaka* – Koš další Dhammy (pozdější)

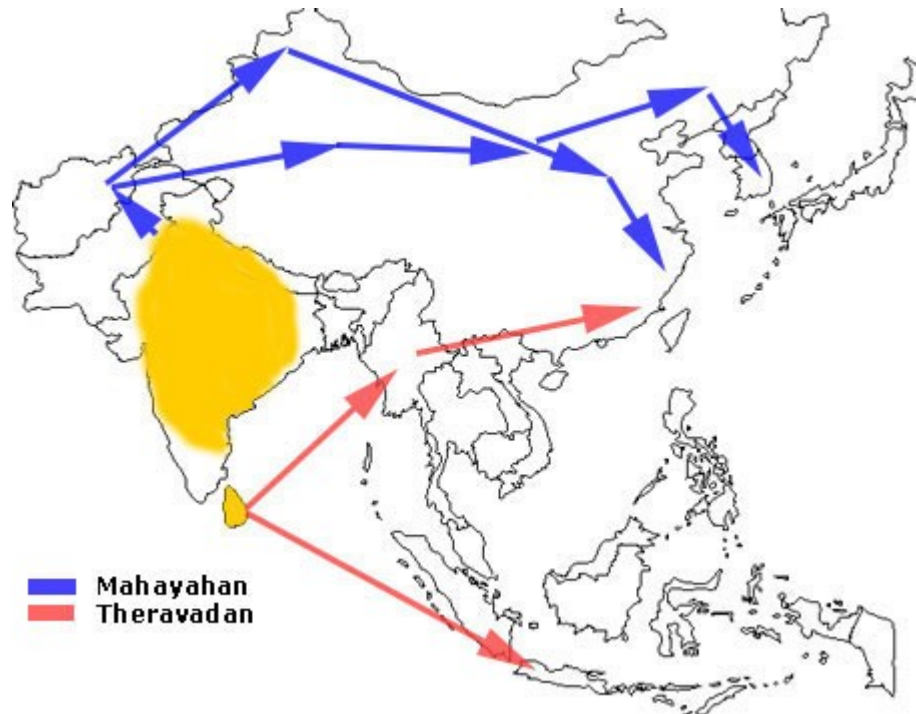
Buddhistické texty II

- od 1. stol. n. l. texty v sanskrtu, různé sbírky, i jednotlivé sútry
- překlady do čínštiny, tibetštiny, korejštiny, japonštiny, vietnamštiny

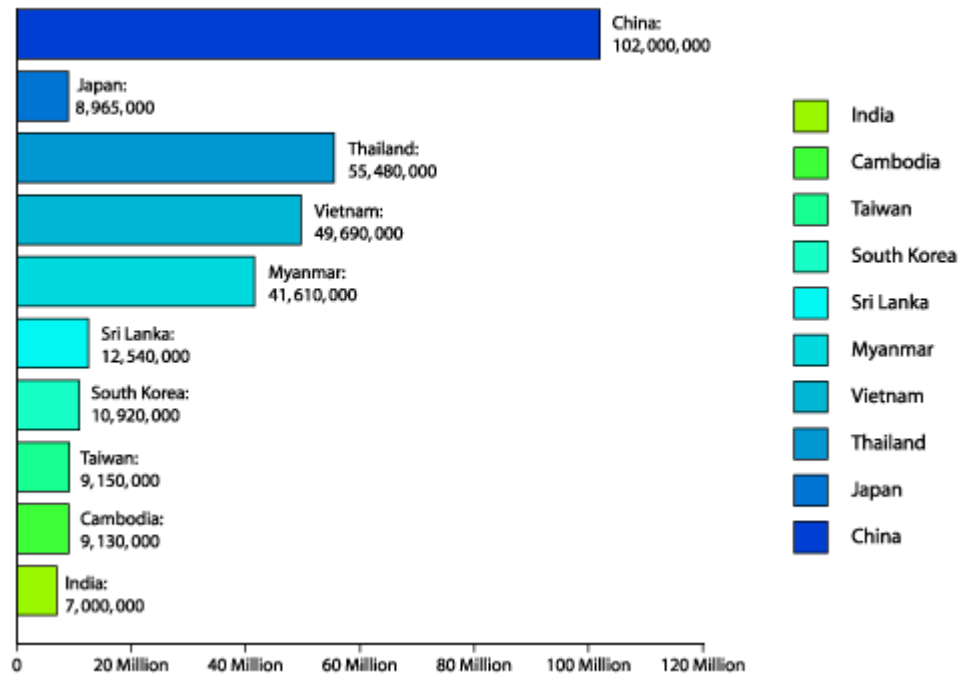
下劣心起厭離便求出家作如是念如我此
身雜業所得更修淨業令自清淨使他亦
自既求度亦復度他自求出離亦解他亦
是因緣便起精進遠離懈怠障道惡法皆
斷除助道善法皆應增長勤修精進作是
思惟我負重擔應當自滅一切煩惱度脫有情

Mapa šíření buddhismu z Indie

Dnešní rozšíření buddhismu podle zemí

Top 10 Largest National Buddhist Populations

Základní myšlenky buddhismu

- život je prostoupen utrpením
- příčinou utrpení jsou nevědomost a touha
- utrpení se překonává vyhasnutím touhy
- k vyhasnutí touhy vede poznání pravého stavu věcí, že vše je *prázdné, pomíjivé* a proto *způsobující utrpení*
- k poznání vede cesta zahrnující etiku a meditaci

Buddhistická etika

■ patero zásad (společné pro laiky i mnichy) :

1. neubližovat cítícím bytostem

2. nebrat, co není dáno

3. nezneužívat jazyka

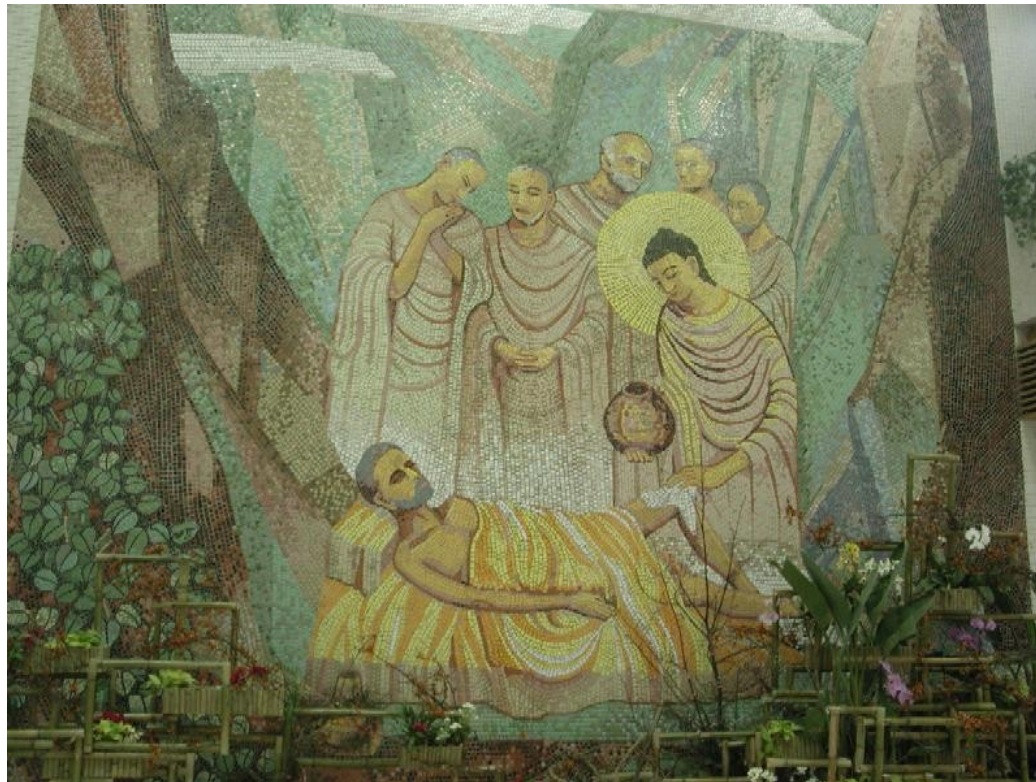
4. nezneužívat smyslů

5. neužívat opojné prostředky

■ rozvíjení laskavého přátelství a soucítění

Buddhistická etika v praxi I.

mozaika ze vstupní haly buddhistické nemocnice v Taipei

Buddhistická etika v praxi II.

Sulak Sivarakša – kritik etablovaného thajského buddhismu v exilu

Buddhistická etika v praxi III

Thich Nhat Hanh – vietnamský exilový zenový mistr, tvůrce angažovaného buddhismu

Buddhistická meditace

- meditace – západní označení převzaté z křesťanství; v buddhismu nejčastěji *bhavana* – rozvíjení
- meditace jako pravé soustředění, jeho stupně: formové a bezformové vnory
- meditace všímavosti a vhledu
- pomocné metody: jóga, tantra, imaginace, mantry

Meditace v praxi

- théravádová meditace metodicky obnovená v různých zemích a hnutích, např. thajští lesní mniši
- zenová meditace: sezení, pozornost, v rinzai zenu řešení kóanů

Buddhistické umění

Švedagon pagoda

- stúpy a pagody – původně místa uložení Buddhových ostatků
- symbolické stavby znázorňující v architektuře buddhistické myšlenky

Buddhistické umění – architektura

buddhistický klášter v Indii v tibetském stylu

Buddhistické umění – architektura

zenový klášter v Japonsku

Život buddhistických mnichů

mnich podává výklad buddhistickým novicům

Život buddhistických mnichů

- shromáždění théravádových mnichů (obrázek)
- thajské královské kláštery (střeží památky, centra vzdělanosti)
- lesní kláštery – praxe, chudoba
- osudy kambodžských mnichů
- obnova mnišství na Sri Lance
- mnišské zásady navíc: celibát, omezení v jídle, žebrání

Buddhistický obřad vietnamských mnichů

Praktická zbožnost buddhistických laiků

buddhistická modlitba v Thajsku

Buddhistické postavy

